dsistit in debito vsu creaturarū et ordinata affectione circa ipas et hoc dico cntū ad beatitudinē vie·et ideo sciencie nō attribuit aliq beatitudo ptinens ad contemplacōem·sed intellectui et sapiencie que sunt circa diuina·

Consequenter considerandū est de vicijs oppositis Et primo de infidelitate q opponit fidei Secūdo de blasphemia q opponit confessioni Tercio de ignorācia et hebetudine q opponūtur sciencie et intellectui Circa primū cōsiderādū ē de infidelitate in comuni Secundo de heresi· Tercio de apostasia a fide Circa primū q̄runt·xij· Primo vtrū infidelitas sit peccatū· Secūdo in quo sit sicut in subiecto· Tercio vtrū sit maximū peccatorū· Quarto ·vtrū omnis actio infideliū sit peccatū Quinto de speciebus infidelitatis Sexto de comparacōne earū ad inuicem Septimo vtrū cū infidelibus sit dispensandū de fide· Octauo· vtrū sint cogendi ad fidē· Nono·vtrū sit eis comunicandū· Decimo·vtrū possint xpianis fidelib̄ pēsse Vndecimo vtrū ritus infideliū sint tollerādi Duodecimo vtrū pueri infideliū sint inuitis pentibus baptizandi··

D·j·sic pcedit·vt q ifidelitas nō sit peccatū ome em peccatū ē contra naturā·vt patet p dam·in·ij·li°· sed infidelitas nō videt esse contra naturā dicit em aug̅·in li°·de pde·san·q posse habere fidem sicut posse habere caritatē nature est omniū hoīm·habere autē fidē q̄madmodū habere caritatē gracie est fideliū·ergo nō habere fidem q est ifidelem esse nō est contra naturā et ita non est pctm̄ ꝓ·null̄ peccat in eo q vitare nō potest·qz omne peccatū est volūtariū sz nō est in potestate homis q infidelitatē vitet quā vitare nō potest nisi fidem habēdo·dicit em apo̅·ad ro·x·quo credent ei quē nō audierūt·quo autē audient sine pdicante·ergo infidelitas non videt esse peccatū ꝓ·sicut s̄ dictū est·sunt septē vicia capitalia ad q omnia peccata reducunt·sub nullo autē bonō videt contineri infidelitas·ergo infidelitas non est peccatum Sed contrairtuti contrariat vicium· sed fides est virtus cui contrariat infidelitas·ergo infidelitas est peccatū· Rn° dd·q infidelitas duplicit accipi potest· vno modo sm purā negacōem·vt dicat infidelis ex hoc solo q nō habet fidē·alio modo potest intelligi infidelitas sm contrarietatē ad fidem·qz sz aliquis repugnat auditui fidei vl etiā contemnit ipaz·sm illud psa·l·quis credit auditui nostro et in hoc ꝓpe pficitur racō infidelitatis·et sm hoc infidelitas est peccatū·Si autez accipiat infidelitas sm negacōez puram sicut in illis qui nihil audierūt de fide·nō habet rōem peccati sed magis pene·quia talis ignorācia diuinorū ex peccato primo pentis consecuta est·qui autē sic sunt ifideles·dānantur quidē ꝓpter alia peccata q sine fide remitti nō possunt·nō autē damnant ꝓpter infidelitatis peccatū·vñ dns dicit jo·xv·si nō venissem et locutus eis fuissem peccatū nō haberent·qd et exponens aug̅·dicit q loquit d illo peccato q nō crediderūt in xpm Ad·j·ergo dd q habere fidem nō est i natura humana· sed in natura hūana est vt mens hominis nō repugnet interiori instinctui·et exteriori veritatis pdicacōi·vñ infidelitas sm hoc est contra naturā Ad·ij·dd·q ratio illa pcedit de infidelitate sm q imptat simplicē negacōm Ad·iij·dd·q infidelitas sm q est peccatū oritur ex supbia· ex qua contingit q homo intellectū suū nō vult subijcere regulis fidei·et sano intellectui patrī·vnde greg̅·dicit·xxxj moral q ex mani gloria oriunt nouitatū psumpcōnes·q̄uis posset dici q sicut vtutes theologice nō reducūt ad vtutes cardiales·sed sunt priores eis·ita etiā vicia opposita vtutib̄ cardinalib̄ nō reducūtur ad vicia capitalia·

D·ij·sic pcedit·vt q infidelitas nō sit in intellectu sicut in subiecto omne em peccatū in volūtate est· vt aug̅·dicit in li° de duab̄ aīmab̄·sz infidelitas est qddam peccatū vt dictū est ergo infidelitas est in volūtate et nō in intellectu ꝓ·infidelitas habet racōez peccati·ex eo q pdicacō fidei contemnit·sz cōtempt̄ ad volūtatez ptinet·ergo infidelitas est in volūtate ꝓ·ij·ad cor·xj·sup illud·ipse sathanas trāsfigurat se in ānelū lucis·dicit glo·q si angel̄ malus se bonū fingat·et si credat bon̄ non ē error piculosus·aut morbidus·si facit vel dicat que bonis ānelis congruūt cui̅ racō esse vt ꝓpter rectitudinē volūtatis e̅ qui ei inheret intendens bono ānelo adherere g° totū peccatū infidelitatis esse videt in peuersa volūtate nō ergo est i intellectu sic in subiecto Sed contra·contraria sunt in eodem subiecto sed fides cui contrariat infidelitas est i intellectu sicut in subiecto·g° ⁊ infidelitas i intellectu est· Rn° dd·q sicut s̄ dictū est·peccatū dicit esse in illa potencia·que est principiū actus peccati actus autē peccati potest habere duplex principiū·vnū quidē primū et vniuersale

qd imptat omnes actus peccatorꝫ·et hꝰ
prmcipiū est volūtas·qr omne peccatū ē
volūtariū·aliud autē prmcipiū actus pec
cati est ꝓpum et primū qd elicit peccati
actū·sicut dcupiscibilis est prmcipiū gu=
le et luxurie·et fm hoc gula et luxuria di
cunt esse m dcupiscibili·dissentire autē q
est ꝓpus actus mfidelitatis est actus in=
tellectꝰ sed moti a volūtate·sic deassenti
re et ideo mfidelitas sicut et fides est q=
dem ī mtellectu sicut m primo subiecto ī
volūtate autē sicut m primo motiuo·⁊ hꝰ
modo dicit omne peccatū esse m volunta
te·vnde patet responsio ad primū Ad·
ij·dd·q dtemptus volūtatis causat dis=
sensum mtellectꝰ m quo pficit racō mfi=
delitatis·vnde causa īfidelitatis est ī vo
luntate·sed ipsa īfidelitas est ī mtelectu·
Ad·iij·dd·q ille qui credit malū āge=
lum esse bonū nō dissentit ab eo qd est fi=
dei·qr sensus corpis fallit·mens vero nō
remonetur a vera rectaqꝫ sentencia vt ibi
dem dicit glo·sed si aliquis sathane ad=
heret cū mcipit ad sua ducere·i·ad mala
et falsa·tūc nō carēt pctō vt ibidē dr·
D·iij·sic pcedit·vr q mfidelitas
nō sit maximū peccatorꝫ·dicit em
augꝰ·et habet·vj·q·j·vtꝫ katho
licū pessimis moribꝰ alicui heretico m cꝰ
vita pter id q hereticꝰ ē nō mueniūt ho=
mīes q reprehendāt ꝓponere debeamꝰ nō
audeo pcipitare sentenciā·ſz hereticꝰ est
mfidel·ergo nō est simpliciter dicendū q
mfidelitas sit maximū peccatorꝫ Ꝓ·il=
lud qd dimmuit vel excusat peccatū non
videt esse maximū peccatū·sed mfidelitas
excusat vel dimmuit peccatū·dic em apo
stolꝰ·j·ad thimo·j·prius fui blasphemꝰ
et psecutor et dtumeliosus·sed miscdiam
dsecutꝰ sum qr ignorans feci ī mcredulī=
tate·ergo mfidelitas nō est maximū pec=
catū Ꝓ·maiori peccato debet maior pe
na·fm illud deutꝰ·xxv p mēsura peccati
erit et plagaꝫ modꝰ·ſz maior pena debet
fidelibꝰ peccātibꝰ q̄m mfidelibꝰ·fm illd·
ad hebre·x·q̄nto magis putatis dterioza
mereri suꝫplicia qui filiū di deculcauerit et
sanguīe testamēti pollutū duxerit ī quo
sanctificatꝰ est·ergo mfidelitas non est
maximū peccatū Sed otra est qd augꝰ·
dicit exponens illud·jo·si nō venissem ⁊
locutꝰ eis nō fuissez peccatū nō haberēt·
magmū quidē inquit qdam peccatū sub
generali nomīe vult mtelligi·hoc em est
peccatū scilicz mfidelitatis· quo tenētur
cūcta peccata·mfidelitas ergo est maxi=
mū omniū peccatorꝫ Rn̄ꝰ·dd·q omne
peccatū formaliter dsistit ī auersiōe a do
vt s̄ dictū est vnde tanto aliqd peccatum
est grauiꝰ q̄nto p ipm homo magis a do
separat p mfidelitatē aūt maxime homo a
deo elongat·qr nec verā dei dgnicōem ha=
bet·p falsam autē dgnicōem ipsiꝰ non ap
propmqt ei·sed magis ab eo elongat·nec
potest esse q fm aliquid deū dgnoscat q
falsum opmionē de ipo habz·qr id qd ipe
opinat nō est deꝰ·vnde manifestū est·q
peccatū mfidelitatis est maius oībꝰ pec
catis q dtmgūt ī puersitate morꝫ·secus au
tē est de peccatis q oꝫponūt alijs vtutibꝰ
theologicis vt mfra dicet Ad·j·gꝰ dd
q nihil phibz peccatū qd est grauiꝰ fm
suū genꝰ esse mmꝰ graue fm aliquas cir=
cūstācias·⁊ ido aug·noluit pcipitare sen=
tenciā de malo katholico et heretico et a
lias nō peccante qr peccatū heretici et si
fit grauiꝰ ex genere·potest tamē ex aliqua
circūstancia alleuiari·⁊ ecōuerso peccatū
katholici ex aliq̄ circūstancia aggrauari
Ad·ij·dd·q mfidelitas habet et ignorā
ciam adiunctā·et habet dissensum ad ea
q̄ sunt fidei·et ex hac pte habz rōez pcti g=
uissimi·ex pte aūt ignorācie habz aliqz ra
cōz excusacōis ⁊ maxīe qn̄ aliqs ex malicia
nō peccat sicut fuit in apl Ad·iij·dd q
mfidelis p peccato īfidelitatis grauiꝰ pu
nitur q̄ aliꝰ peccator p quocūqz alio pec
cato dsiderato peccati genere· sed p alio
peccato puta p adulterio si dmittat a fi
delitate et ab īfidelis ceteris paribꝰ gra
uiꝰ peccat fidelis q̄m mfidelis· tum ꝓp=
ter noticiam veritatis ex fide tum etiam
ꝓpter sacramenta fidei quibꝰ est imbutꝰ·
quibus peccando dtumeliā facit·
D·iiij·sic pcedit·vr q q̄libet actio
īfidelis sit peccatū·qr sup illd ro·
xiiij·omne qd nō est ex fide pecca
tum est·dicit glo·omnis mfideliū vita est
peccatū sed ad vitā mfideliū ptinet omne
qd agunt·ergo omis actio mfidelis ē pec
catū Ꝓ·fides mtencōem dirigit·ſz nul
lum bonū potest esse qd nō est ex mtenci
one recta·gꝰ ī mfidelibꝰ nulla actio po=
test esse bona Ꝓ·corrupto priori corrū
pitur et posterius·sed actus fidei pcedit
actus omniū vtutum·ergo cū ī mfidelibꝰ
nō sit actus fidei nullū bonū opꝰ facere
possunt·sed m omī actu suo peccant Sz
otra ē q cornelio ad huc ifideli existenti
dictū est q accepte erāt elemosine eius
deo·ergo nō omis actio mfidelis est pec=
catū·sed aliqua eiꝰ actio est bona Rn̄ꝰ
dd·q s̄ dictū ē· peccatū mortale tollit g
ciam gratam facientē nō autem totaliter
corrumpit bonū nature·vnde cū mfideli=
tas sit qdā peccatū mortale mfideles q=
dem gracia carent·remanet tamē m eis a
liquod bonū nature·vnde manifestū est

q infideles nō possunt opari bona opa. q
sunt ex gracia. licēt opa meritoria tamē
opa bona ad q sufficit bonū nature aliqli
ter opari possunt. vnde nō optet q i omī
suo opere peccent. sed qncunq ad opus
operāt ex infidelitate. tūc peccant. sicut
em homo fidelis potest aliqd opus amit
tere in actu. qm nō refert ad fidei finē vl
venialiter vel etiā mortaliter peccando.
ita etiā infidelis potest aliquē actū bonū
facere in eo q nō refert ad finē infidelita
tis Ad. j. ergo dd. q verbū illud est in
telligendū vl qr vita infideliū nō potest
esse sine peccato. cū peccata sine fide non
tollant. vel qr quicqd agūt ex infidelita
te peccatū est. vnde ibidē subdit qr omīs
infideliter viuens agens vehemēter pec
cat Ad. ij. dd. q fides dirigit intēcōem
respectu finis vltimi supnaturalis. ꝗ lu
men etiam naturalis rōnis potest dirige
re intencōem respectu alicui2 boni anatu
ralis Ad. iij. dd. q p infidelitatem nō
corrūpitur totaliter racō natural quin re
maneat in eis aliq vera agnicō. p quā fa
cere possunt aliqd opus d genere bonoꝝ
de cornelio tamē sciendū est. q infidelis
nō erat. alioqn ei2 opacō accepta nō fuis
set deo cui sine fide null2 potest placere.
habebat autē fidem implicitā nōdū mai
festatam euāgelij veritate. vnde ut eum
in fide plene istrueret. mittit ad eū petr2
D. v. sic pcedit. vl q non sint plu
res infidelitatis species. cum em fi
des et infidelitas sint atraria op
tet q sint circa idem. sed formale obiectū
fidei est veritas prima a qua habet vnita
tem. licet mlta materialiter credat. ergo
etiam obiectū infidelitatis ē veritas pri
ma ea vero q discredit infidelis materiali
ter se habent i infidelitate. sed differen
cia fm speciē nō attendit fm principia ma
terialia. sed fm principia formalia. ergo i
fidelitatis nō sunt diuerse species fm di
uersitatem eoꝝ in quib2 infideles errant
Ꝓ. infinitis modis potest aliquis a ve
ritate fidi deuiare. si ergo fm diuersitates
erroꝝ diuerse species infidelitatis assignē
tur. videt sequi q sint infinite infidelita
tis species. et ita huiusmodi species non
sunt asiderande Ꝓ. idem non inuenit in
diuersis specieb2. sed attingit aliquē esse in
fidelē ex eo q errat circa diuersa. ergo di
uersitas erroꝝ nō facit diuersas species i
fidelitatis. sic ergo infidelitatis nō sunt
diuerse ples spēs Sz atra ē q vnicuiqꝝ
vtuti opponit ples spēs vicōꝝ. bonū ei cō
tingit vno modo. malū vero multipliciter
vt patet dpo. iiij. ca. de di. no. et p pbm
in. ij. etb. sed fides est vna virt2. ergo ei
opponūtur plures infidelitatis species
Rn° dd. q libet virtus asistit i hoc q at
tingat regulā aliquā agnicōnis vel opacō
nis humane. ut s dictū est. attingere au
tem regulam ē vno modo circa vnā mate
riam. sed a regula deuiare attingit multi
pliciter. ꝛ iō vni vtuti mlta vicia opponū
tur. diuersitas autē vicioꝝ q vnicuiqꝝ vir
tuti opponit potest asiderari dupliciter.
vno modo fm diuersam habitud mē ad v
tutem. et fm hoc determinate sunt qdam
species vicioꝝ. q opponūtur virtuti. sicut
virtuti morali opponit vnū viciū fm excē
sum ad virtutem. et aliud vicium fm defe
ctum a virtute. alio modo potest asidera
ri diuersitas vicōꝝ oppositoꝝ vni virtuti
fm corrupcōem diuersoꝝ q ad virtutē re
quirūtur. et fm hoc vni virtuti puta tem
pancie vel fortitudīne opponūtur ifinita
vicia. fm q infinitis modis attingit diuer
sas circūstancias virtutis corrūpi. vt a re
ctitudīne virtutis recedat. vnde et pigta
gorici malū posuerūt infinitū sic ergo dd
q si infidelitas attēdatur circa opacōem
ad fidem. diuerse sunt infidelitatis speci
es et numero determinate cū em peccatū
infidelitatis asistat i renitendo fidei. hō
potest attingere dupliciter. qr aut reniti
tur fidei nōdum suscepte. et talis infide
litas est paganoꝝ siue gentiliū. aut reni
titur fidei xpiane suscepte vel in figura ꝛ
sic est infidelitas iudeoꝝ. vel in ipa mai
festacōe veritatis. et sic est infidelitas he
reticoꝝ. vnde in generali possunt assigni
tres pdicte species infidelitatis. si vero
distinguātur infidelitatis species fm er
rorē i diuersis q ad fidē ptinēt tc nō sūt de
terminate infidelitatis species. possunt
em errores i infinitū multiplicari vt patz
p aug. in li°. de heresib2 Ad. j. ergo dd
q formalis racō alicuius peccati potest
accipi dupliciter. vno modo fm intencio
nem peccantis fm hoc id ad qd cōuertit
peccans est formale obiectū peccati. ꝛ ex
hoc diuersificant eius species. alio modo
fm rōem mali. et sic illud bonū a quo re
cedit ē formale obiectū peccati. sz ex hac
pte nō habet speciē. immo ē priuacō spe
ciei. sic ergo dd est. q ifidelitas obiectū
est veritas prima. sicut a qua recedit. sed
formale eiꝰ obiectū. sic ad qd auertitur ē
sentencia falsa quā sequit. et ex hac pte e
ius species diuersificant. vnde sicut cari
tas est vna q inheret summo bono. sunt
antē diuersa vicia caritati opposita q p cō
uersionē ad diuersa bona tpalia recedūt
ab vno summo et bono item fm diuersas
habitudines inordinatas ad deū. ita eti
am fides est vna virtus ex hoc q adherz

vni prime veritati·ſ̃ infidelitatis ſpecies ſunt multe·ex hoc q̃ infideles diuerſas et falſas ſentẽcias ſequũt̃ Ad·ij·dd̃ q̃ obiectio illa pcedit de diſtinctione ſpecierũ infidelitatis ſ̃m diuerſa in quib̃ erratur

Ad·iij·dd̃·q̃ ſicut fides eſt vna·qz mlta credit in ordine ad vnũ·ita infidelitas poteſt eſſe vna etiã ſi in multis erret inq̃ntum omia habent ordinẽ ad vnũ·nihil tñ prohibet homĩez in diuerſ̃ infidelitatis ſpecieb̃ errare·ſicut etiã poteſt vnus homo diuerſis vicijs ſubiacere ꝛ diuerſis corporalibus morbis·

D·vj·ſic pcedit̃·vl̃ q̃ infidelitas gentiliũ ſiue paganorũ ſit grauior ceteris·ſicut enim corporalis morbus tanto eſt grauior q̃nto ſaluti pricipalioris membri magis ordinat̃·ita peccatũ tãto videt̃ eſſe graui̅ q̃nto ordinat̃ ei q̃ ẽ pricipalius in virtute·ſed pricipalior in fide ẽ fides vnitatis diuine a qua deficiũt gentiles mltitudinem deorũ credẽtes·ergo eorũ infidelitas eſt grauiſſima Pr̃·iter hereticos·tanto hereſ̃ aliquorũ deteſtabilior eſt·q̃nto in plurib̃ et pricipalioribus veritati fidei oppaticũt·ſicut hereſis arrij qui ſeparauit diuinitatẽ deteſtabilior fuit q̃m hereſ̃ neſtorij qui ſeparauit humanitatẽ xpi a perſona filij dei·ſed gẽtiles ĩ plurib̃ et pricipaliorib̃ recedũt a fide q̃ indei et heretici·qz omino nichil de fide recipiũt·ergo eorũ infidelitas eſt grauiſſima

Pr̃·omne bonũ eſt diminutiuũ mali·ſ̃ aliquod bonũ eſt in iudeis qz profitent̃ vetus teſtamẽtũ eſſe a deo bonũ etiã eſt in hereticis·q̃ venerant̃ nouũ teſtamentũ·ergo min̅ peccant q̃m gentiles qui vtrũq̃z teſtamentũ deteſtant̃ Sed contra eſt q̃ dicit̃·ij·pe·ij·meli̅ erat illis nõ agnoſcere viã iuſticie·q̃m poſt agnicõez retrorſum auerti·ſed gentiles nõ agnouerũt viã iuſticie·heretici aũt et iudei aliq̃liter cognoſcentes deſeuierũt·ergo eorũ peccatũ eſt graui̅· Rñ̃o dd̃·q̃ ĩ infidelitate ſic dictũ ẽ duo poſſunt conſiderari·quorũ vnũ eſt opacõ eius ad fidẽ·et ex hac pte aliq̃ſ̃ grauius contra fidẽ peccat qui fidei renitit̃ur ſuſcepte q̃m qui renitit̃ fidei nõdũ ſuſcepte ſicut grauius peccat qui nõ implet q̃d̃ pmiſit·q̃m ſi nõ ĩpleat·q̃d̃ nunq̃m pmiſit·et ſ̃m hoc infidelitas hereticorũ·q̃ profitent̃ fidem euãgelij et ei renitunt̃ corrũpentes ipam graui̅ peccant q̃m iudei q̃ fidem euãgelij nunq̃m ſuſceperũt·ſ̃z qz ſuſceperũt eiꝰ figurã in veteri lege q̃ male interptantes corrũpunt·ideo etiã eorũ infidelitas eſt graui̅ peccatũ q̃m infidelitas gentiliũ q̃ nullo modo fidem euangelij ſuſceperũt aliud q̃d̃ ĩ infidelitate conſideratur eſt corrupcõ eorũ q̃ ad fidem pti nent·et ſ̃m hoc cũ in plurib̃ errent gentiles q̃m indei et iudei q̃m heretici ꝗuior eſt infidelitas gentiliũ q̃m iudeorũ·et iudeorũ q̃m herreticorũ·niſi forte quorũdam puta manicheorũ qui etiã circa credibilia pl̃ errant q̃m gentiles·hanc tamẽ duarũ grauitatũ·prima ꝓponderat ſcd̃e q̃ntum ad rõem culpe·qz infidelitas habet rõem culpe vt ſ̃ dictũ eſt·magis ex hoc q̃ remititur fidei·q̃m ex hoc q̃ nõ habet ea q̃ fidei ſunt·hoc enim videt̃ vt dictũ eſt magis ad racõem pene pti nere·vñ ſimpliciter loq̃ndo·infidelitas hereticorũ eſt peſſima·et p hoc patet reſponſio ad obiecta

D·vij·ſic pcedit̃·vl̃ q̃ nõ ſit cũ in fidelib̃ publice diſputandũ·dicit enim apoꝰ·ij·ad thy·iiij·noli verbis contendere ad nihilũ enim vtile ẽ niſi ad ſubuerſionẽ audienciũ·ſed diſputacõ publica cũ infidelib̃ fieri nõ poteſt ſine contencõne vbor̃·gꝰ nõ eſt publice diſputandũ cũ infidelib̃ Pr̃·lex marchiani auguſti p canones confirmata ſic dicit iniuriã facit iudicõ religioſiſſime ſynodi·ſi quis ſemel iudicata aut recte diſpoſita reuoluere et publice diſputare contendit·ſed omia q̃ ad fidem ptinent ſunt p ſacra conſilia determinata·ergo grauiter peccat in iuriam ſynodo faciens·ſi quis de eis q̃ ſunt fidei publice diſputare p̃ſumat Pr̃·diſputacõ argumẽtis aliquib̃ agit̃·ſed argumẽtũ eſt racõ rei dubie faciens fidem·ea autez que ſunt fidei cũ ſint certiſſima nõ ſunt in dubitacõem adducenda·ergo de eis q̃ ſunt fidei·nõ publice eſt diſputandũ Sz cõtra eſt q̃d̃ actuũ·ix·dicit̃·q̃ ſaulus inualeſcebat et confũdebat iudeos et q̃ loq̃bat̃ gentib̃ et diſputabat cũ grecis Rñ̃o dd̃ q̃ in diſputacõe fidei duo ſunt conſideranda·vnũ quidẽ ex pte diſputãtis·aliud autẽ ex pte audiẽtiũ·ex pte q̃dẽ diſputãtis eſt conſideranda intencõ·ſi enim diſputat tãquã de fide dubitans et veritatẽ fidei pcerto nõ ſuꝓponens·ſed argumentis expiri intendens p culdubio peccat tãquã dubi̅ in fide et infidelis·ſi aũt diſputet aliquis de fide ad confutandũ errores·vl̃ etiam ad exercitiũ laudabile eſt·ex pte vero audienciũ conſiderãdum eſt vtrũ illi qui diſputacõem audiũt ſint inſtructi et firmi ĩ fide autẽ ſimplices·et in fide titubantes·et corã quidẽ ſapientib̃ ĩ fide firmis nullum piculũ eſt diſputare de fide·ſed circa ſimplices eſt diſtinguẽdũ·qz aut ſunt ſollicitati ſiue pulſati ab infidelib̃·puta iudeis vel hereticis ſiue paganis nitentibus corrũpe in eis fidem·aut omino non ſunt ſollicitati ſup hoc ſic in terris ĩ q̃bus

nō sunt infideles·ī primo casu necessariū
ē publice disputare d̄ fide dūmodo mue
manē aliqui ad h° sufficientes et ꝑdonei
qui errores ꝛfutare possint·ꝑ h° em̄ sim
plices in fide firmabūt et tellet infideli-
bus decipiendi facultas·et ipa taciturni
tas eorꝫ qui resistere deberent puertenti-
bus fidei veritatē esset errōis ꝛfirmacio
vnde greg· ·m· ij pastoral·sicut mcanta
locucō ī errorē ꝑtrahit ita mdiscretū filē-
ciū eos qui erudiri poterant in errore de-
relinquit·m secundo vero casu piculosuꝫ
est publice disputare de fide cora simpli
ib· quorꝫ fides ex hoc est firmior·qr nī-
hil diuersum audierūt ab eo q̄ credūt·et
ideo nō expedit eis vt verba mfideliū au
diant disputanciū ꝛtra fidem Ad·j·g°
dd̄ q̄ apor nō ꝓhibet totaliter disputa-
cōem ·sz īordinata q̄ magis fit ī ꝛtencōe
verborꝫ q̄m firmitate sententiarꝫ Ad·ij·
dd̄·q̄ lex illa ꝓhibz publica disputacōez
de fide·q̄ ꝑcedit ex dubitacōe fidei non
autē illa q̄ est ad fidei ꝛgnicōez Ad·iij
dd̄·q̄ nō debet disputari d̄ his q̄ sunt fi
dei q̄si de eis dubitando· sed ꝓter veri-
tatem manifestandā et errores ꝛfutādos
optet em̄ ad fidei ꝛfirmacōem·aliqn cū ī
fidelib· disputare·qnqz quidē defenden
do fidem ꝓm illd̄·j·pe·iij·parati semp ad
satisfactionē omipotēti rōem reddere de
ea q̄ est in nobis spe et fide·qnqz aūt ad
ꝛuincendos errantes·ꝓm illd̄ ad·tytū·j·
vt sit potēs exortari ī doctrīa sana et eos
qui ꝛtradicunt arguere

D·viij·sic ꝑdicit· vt q̄ infideles
nullo modo ꝛpellendi sunt ad fi-
dem·dicit em̄ matb· xiij ·q̄ serui
patrisfamilias in cui· agro erant zizania se
minata q̄sierūt ab eo vis et colligem· ea·
et ipe respondit nōne forte colligētes zi-
zaniā eradicent simul cū eis triticū·vbi dic
criso·b dixit dns ꝓhibens occisiones fi-
eri·nec em̄ optet interficere hereticū·qr
si eos occiditis·necesse est multos sanctor
simul subuerti·ergo videt q̄ pari rōne nec
alicui infideles sunt ad fidem cogendi
ꝗ·in decretis·d·xlv·sic dicit de iudeis·
ꝑcepit sancta sn̄od· nemīnē deiceps ad
credendū vim inferre·ergo pari racōe nc
alij infideles sunt ad fidem cogendi ꝗ
aug· dicit q̄ cetera potest homo nolens
credere vero nō nisi volens·sed volūtas
cogi nō potest·ergo videt q̄ ifideles nō
sūt ad fidēcogēdi ꝗ·ezechi·xviij·dr ex
ꝑsona dei·nolo mortē peccatoris·sz nos
debem· volūtatē nostrā ꝛformare diuīe
vt s dictū est ergo etiā nos nō debemus
velle q̄ infideles occidant Sz cōtra est
q̄ dr luc·xiiij·exi in vias ⁊ sepes ⁊ cōpelle
intrare vt ipleat domus mea·sz homines
in domū dei·id est ī sanctā ecclesiā ītrāt
ꝑ fidem·ergo aliqui sunt ꝛpellendi ad fi
dem Rn° dd̄·q̄ infideliū quidā sunt q̄
nūqm susceperūt fidē sicut gentiles et iu-
dei·et tales nullo modo sunt ad fidē cō-
pellendi·vt ipi credant·qr credere volū
tatis ē·sūt tn ꝛpellēdi a fidlib· si assit fa
cultas vt fidem nō impediāt vl blasphe-
mijs vel malis ꝑsuasionib·vel etiā aptis
ꝑsecutionib·et ꝓter hoc fideles xpi fre
q̄nter ꝛtra infideles bellū mouent·non q̄
dem vt eos ad credendū cogant·qr si eti
am eos vicissent et captiuos haberent in
eorꝫ libertate relinq̄rēt·an credere vellēt
sed ꝓter hoc vt eos ꝛpellat ne fidē xpi ī-
pediant alij vero sunt infideles qui qn̄qz
fidē susceperūt et eam ꝑfitent sicut here
tici et quicūqz apostate et tales sunt etiaz
corꝑaliter ꝛpellendi·ut impleant qd̄ ꝑ-
miserūt et teneant qd̄ semel susceperūt
Ad·j·ergo dd̄·q̄ ꝑ illā autoritatē q̄dam
intellexerūt esse ꝓhibitā nō quidē excō-
municacōem hereticorꝫ·sed eorꝫ occisionē
vt patet ꝑ autoritatē cri·inductā·ꝛ aug·
ad vicenciū de se dicit·hc primitus mea
sentēcia erat·neminē ad vnitatē xpi esse
cogēdū·vbo esse agēdū·disputacōe pugn
dū sz hc opinio mea nō ꝛtradicēciū verbis
sed demōstranciū supat exemplis·legum
em̄ terror ita ꝑfuit vt multi dicant gracias
dnō qui vincula nostra dirupit·q̄ g° do-
mi· dic finite vtraqz crescere vsqz ad mes-
sem·q̄liter intelligendū sit apparet ex h°
q̄ subdit ne forte colligētes zizaniā era-
dicent simul cū eis et triticū·vbi satis ostē
dit·sicut aug· dicit ꝛtra epam ꝑmenia
ni·cū metus iste nō subest idest qn̄ ita cu
iuscūqz crimen notū est et omib· execrabi
le apparet·vt vel null· ꝑsus vel nō tales
habeant defensores ꝑ quos possit scisma
ꝛtingere·nō dormiat seueritas disciplīe
Ad·ij·q̄ iudei si nullo° acceperunt fi-
dem non sunt cogendi ad fidem· si autez
acceperūt fidem oportet vt fidem necessi
tate cogant retinere·sic in eodē capitulo
dr· Ad·iij·dd̄·q̄ sicut vouere est volū
tatis·reddere aūt est necessitatis ·ita ac-
cipe fidem est voluntatis·sed tenere iam
acceptā est necessitatis et ideo heretici
sunt cōpellendi·vt fidem teneāt·dic enim
aug·ad bonifaciū comitē ·vbi est q̄ isti
clamare cōsueuerūt·liberꝫ est credere vel
non credere·cui vim xpus intulit cogno-
scant in paulo prius cognoscentē xpm et
postea dicentē· Ad·iiij ·dd̄·q̄ sicut in
eadem epla aplus dic·null· nostrū vult
aliquē hereticū pire·sed aliter nō meruit
habere pacem domus dauid nisi absolon

filius eius in bello qd cōtra patrem gere
bat fuisset extinctus·sic eccia catholica si
ex aliquor pdicōe ceteros colligit dolorē
materni sanat cordis tantor liberacione
populorum·

D·ix·sic pcedit·vt q; infidelibus
possit omūicari·dic em apor·j·ad
cor·x·si quis vocat vos infideliū
ad cenā·et vultis ire·omne qd vobis ap=
ponit manducate·ꝛ crisor·dic ad mensaz
paganor si volueris ire sine vlla phibicō
ne pmittim; sz ad cenā alicui; ire ē ei cō=
municare·g° licz infideli; omunicare
ꝯ·apor·dic·j· ad cor·v· qd mihi est de
hijs que foris sunt iudicare·foris autem
sunt infideles·cū g° p iudiciū eccie aliquo
rum omūio fideli; inhibeat·videt q ñ
sit inhibendū fideli; cū infideli; omūi
care ꝯ·dns nō potest vti seruo nisi ei
omunicando saltem verbo·qr dns monet
seruū p impiū·sed xpiani possunt habere
seruos infideles·vel iudeos vt etiā paga=
nos siue sarracenos·g° possunt licite cuz
eis omūicare Sed otra est q; dr deut°·
vij·nō inibis cū eis fedus·nc misereberis
eor·neqz sociabis cū eis onubia·et sup il
lud leuic·xx·mulier q redeūte mense ꝛc·
glo·dicit·sic optet ab ydolatria abstiere
vt nec ydolatras·nec eor discipulos con
tingam;·nec cū eis omunionē habeam;·

Rn° dd·q; omunio alicui; psone inter
dicit fideli; dupliciter·vno modo in pe
nā illi; cui omunio fideliū subtrahit·alio
modo ad cautelam eor quib; interdicit·
ne alij omunicent·et vtraqz causa ex ver=
bis apli accipi potest·j·ad cor·v·nā p;=
ām sentēciā excōmūicacōis ptulit subdit
p rōne·nescitis qr modicū fermentū to=
tam massam corrūpit et postea rōem sub
dit ex pte pene·p iudiciū ecclesie illate·
cū dicit nōne de his q intus sunt vos iu=
dicatis· primo ergo modo nō interdicit
ecclesia fideli; omunionē infideliū·qui
nullo modo fidez xpianam receperūt sz
paganor vel iudeor q nō habent de eis
iudicare spūali iudicō· sed tpali i casu cū
inter xpianos omorātes aliqm culpam cō
mittūt·et p fideles tpaliter punīt·sed
isto modo sz in penā interdicit ecclesia fi
deli; omunionē illor ifideliū qui a fide
suscepta deuiant vt corrūpendo fidem sic
heretici·vel etiā totaliter a fide recede=
do·sicut apostate·in vtroqz em hor excō
municacōis sentenciā pfert ecclesia·sz qn
tum ad scdm modū videt esse distinguē=
dum·sm diuersas odicōnes psonar ꝛ ne
gocior et tēpor·si em aliqui fuerint fir=
mi in fide·ita q; ex omunione eor cū infi=
deli; ecōuerso ifideliū magis separi pos
sit qm fideliū a fide auersis nō sunt phi=
bendi infideli; omunicare qui fidez nō
susceperūt sz paganis vel iudeis·et maxi
me si necessitas vrgeat·si autē sint simpli
ces et infirmi i fide de quor subuersione
phabiliter timeri possit phibēdi sunt ab
infideliū omunione et pcipue ne magnā
familiaritatē cū eis habeant vt absqz ne=
cessitate eis omunicent Ad j·ergo dd·
q; dns illud pcipit de illis gentib; quar
terram ingressuri erant iudei·q erant pni
ad ydolatriā·et ideo timendū erat ne p
otinuā ouersacōem cū eis alienarent a fi=
de et ideo ibidē subditur·qr seducet filiū
tuū ne sequat me Ad·ij·dd·q; ecclesia
otra infideles·non habet iudiciū quo ad
penā spūalē eis infligendā habet tamen
iudiciū sup aliquos infideles quo ad tē=
palem penā infligendā·ad qd ptinet q;
ecclesia aliqndo ꝓpter aliqs speciales cul=
pas subtrahit aliqui; infideli; omuni=
onem fideliū Ad·iij·dd·q; magis est p
babile·q; seru; qui regit impio dni ouer=
tatur ad fidē dni fidelis qm ecōuerso·et
ideo nō est phibitū qm fideles habeāt
seruos infideles si tamen dno piculū im=
mineret ex omunione talis serui·deberet
eū a se abijcere sm illd mādatū dni math·
v·et·xviij·si pes tuus scandalizauerit te·
erue eum et pijce abs te·

D·x·sic pceditur·vt q; infideles
possunt habere placōem vt domi
nium supra fideles·dic enī apls
j·ad thy·vj·quicunqz sunt sub iugo serui
dominos suos omni honore dignos arbi
trent·et q; loquat de infidelibus patet
per hoc q; subdit· qui aut fideles habent
dominos nō otemnāt·et·j·pe·ij·dr serui
subditi estote in omni timore dominis ñ
tm bonis et modestis·sed etiā discolis ñ
aut hoc pcipet per apostolicā doctrinā·
nisi infideles possunt fideli; pesse·g° vt
q; infideles possent fidelibus pesse· ꝯ
quicunqz sunt de familia alicui; principis
subsunt ei·sed fideles aliqui erant de fa
milijs infideliū principū·vn dr ad phil·
iiij·salutant vos omnes sancti·maxīe aut
qui de cesaris domo sunt sz neronis· qui
infidelis erat·g° infideles possunt fideli
bus pesse· ꝯ·sicut phs·dic in·j·politi·
seru; est instrumentū domini in hijs que
ad hūanā vitā ptinent·sicut et minister
artificis est instrumentū artificis in hijs
que ptinent ad opacōem artis·sed in ta=
libus pōt fidelis infideli subici· possunt
enim fideles infideliū coloni esse·g° infi=
deles possunt fidelibus pfici etiā quātū
ad dominiū· Sz otra est q; ad eū qui p
est ptinet habere iudiciū supra eos q; b;

preest· sed infideles non possunt iudicare de fidelibus·dic enim apl'us·j·ad cor·vj·audet aliquis vestrum habes negocium adversus alterum·iudicari apud iniquos idest infideles et no apud sanctos·g° videt q infideles·fidelibus pesse no pnt·

Rn° dd·q circa hoc dupliciter loqui possumus vno modo d dnio vel placoe infideliu sup fideles de nouo istituenda et hoc nullomodo pmitti debet·cedit em B in scandalu et in piculu fidei·de facili em illi q subjciunt alior iurisdictioni immutari possunt ab eis quibus subsunt vt segntur eor impium·nisi illi q subsunt fuerit magne vtutis·et similiter infideles detemnut fide si infideliu defectus dgnoscat·et ideo apos·phibuit ne fideles no dtendat iudicio cora iudice infideli·et ideo nullo modo pmittit ecclesia·q infideles acquirat dominiu sup fideles·vel glitercumq eis pficiant in aliquo officio·alio modo possumus loq d dominio vel placoe iam peristeti vbi disderadu est q dominiu vel placo introducta sunt ex iure humano·distinctio autem fideliu et infideliu est ex iure diuino ius autem diuinum qd est ex gracia non tollit ius humanum qd est ex naturali roe ideo distinctio fideliu et infideliu sm se disderata non tollit dominiu et placoem infideliu supra fideles potest tamen iuste p sentencia vel ordinacoem ecclesie autoritatem dei habentis tale ius dominij vl' p laconis tolli·qr infideles merito sue infidelitatis merent potestate amittere sup fideles·qui transferunt in filios dei·sed B quidem ecclesia qnqz facit·qnqz autem non facit in illis em infidelibus qui etiam tempali subiectione subijciunt ecclesie et membris eius B ius ecclesia statuit vt seruus indeor cu fuerit factus xpianus statim a seruitute liberet nullo pcio dato·si fuerit vernaculus idest in seruitute natus et similiter si infidelis existens fuerit emptus ad seruiciu·si autem fuerit emptus ad mercacoez teneat eum infra tres menses exponere ad vendendu nam in hoc iniuria non facit ecclesia qr cu ipi iudei sint serui ecclesia potest disponere de rebus eor·sicut etia principes seculares mltas leges ediderunt circa suos subditos in fauorem libertatis·in illis vero infidelibus·qui tpaliter ecclesie vel ciu membris non subiacent pdictu ius ecclesia non statuit·licet posset istituere d iure·et B facit ad sandalu vitandu sic etiam dns·matB·xvij·ostendit q poterat se a tributo excusare qr liberi sunt filij dei·sed non mutauit tributu solus ad scandalu vitandu ita etia et paulus cu dixisset q seruui dnos suos honorarent·subiugit ne nom dni et doctrina blasphemet vnde patet responsio ad primu Ad·ij·dd·q illa p lacoem cesaris perstebat distinctione fideliu ab infidelibus vnde non soluebat p conuersione aliquor ad fide et vtile erat q aliqui fideles locu i familia impatoris haberent ad defendendu alios fideles sicut beatus sebastianus xpianor animos quos in tormetis videbat dficere dfortabat et ad hoc latebat sub militari clamide in domo dyocleciani Ad·iij·dd q serui subijciuntur dnis suis ad tota vita et subditi pfectis vl' alijs principu officialibus ad omia negocia·sed mistri artificu subdunt eis ad aliq specialia opa vnde piculosius est q in fideles accipiant dominiu vel placoez sup fideles qm q accipiat ab eis misteriu in aliquo artificio·et ideo pmittit ecclesia q xpiani possint colere terras iudeor qr p hoc non habent necesse duersari cu eis·salomon etiam expecuit a rege tyrij magistros oper ad ligna cedenda·vt habet·iij·reg·vj·et tamen si ex tali dmunicacone vel duictu subuersio fideliu timeret esset penitus interdicendum·

D·xj·sic pcedit·vl' q ritus infideliu non sint tollerandi·manifestu e em q infideles in suis ritibus peccant eos seruando sed peccato vl' dsentire qui non phibet cu phibere possit vt habetur in glo·ro·j·sup illud non solu qui faciunt sed et qui dsenciunt facientibus ergo peccant qui eor ritus tollerat Jd·ritus iudeor ydolatrie dpatur qr sup illd gal·v·nolite iter iugo seruitutis cotineri·dicit glo·non est lenior B legis seruitus qm ydolatrie sed non sustineretur q ydolatrie ritum aliqui exercerent qinunymo xpiano rum principes templa ydolor primo claudi et postea dirui fecerunt vt augus narrat·xviij·de ci·dei·ergo sm hoc etia ritus iudeor tollerari non debent Jd·peccatu infidelitatis est gnissimu vt s dictu e·sz alia peccata non tollerant·sed lege punit sic adulteriu furtu et alia hmodi·ergo etia ritus infidelium tollerandi non sunt· Sz dtra est q in decretis dicit·d·xlv·ca·qui sincera·dic ggs de iudeis omes festiuitates suas sicut hactenus ipi et patres eor p longa colentes tpa tenuerunt aut liber habebant obseruadi cebradiqz licencia Responsio dd·q hunanum regime deriuat a diuino regimine·et ipm debz imitari·deus autem qmuis sit omipotens et summe bonus pmittit tamen aliqua mala fieri i vniuerso q phibere posset ne eis sublatis maiora bona tollerent vel etia peiora mala seqrent sic ergo et in regimine hunano illi qui p sunt recte aliqua mala tollerat ne aliqua

bona impediant vel etiam ne aliqua mala
peiora incurrant. sic aug⁹. dicit i li° de or
dine auffer meretrices de rebus humanis e=
taueris omia libidinibus sic ergo qmuis in
fideles in suis ritibus peccent tollerari pos
sunt vt ꝓpter aliquod bonum quod ex eis pue=
nit vel ꝓpter aliquod malum quod vitatur ex h°
autem q iudei ritus suos obseruant i quibus
olim pfigurabat veritas fidei quam tene=
mus B bonum puenit q testimonium fidei no
stre habemus ab hostibus ⁊ quasi in figura
nobis reputat quod credimus. et ideo in suis
ritibus tollerant alioꝛ vero infidelium ritus
qui nihil veritatis aut vtilitatis aufferunt
nō sunt aliqliter tollerādi nisi forte aliquod
malum vitādum scilicꝛ ad vitādum scādalum
vl disciduum qꝛ ex hoc posset puenire vl im
pedimentum salutis eoꝛ qui paulatim sic tol
lerati auertuntur ad fidem. ꝓpter hoc em
etiam hereticoꝛ et paganoꝛ ritus aliqn ec
clesia tollerauit qn erat magna infideliuꝛ
multitudo et p hoc patꝛ rn° ad obiecta.

D. xij. sic pcedit. vl q pueri iude=
oꝛ et alioꝛ infideliū sint baptiza=
di pentibus inuitis maius em ē vin
culum matrimoniale q ius patrie potestatis in puero qꝛ ius patrie potestatis potest p homiꝛ solui cū filius familias emancipat vinculum autem matrimoiale nō potest solui p hoiem fm illd matb. xix quos deus iunxit homo nō sepet. sꝛ ꝓpter infidelitatem soluit vinculum matrimoiale. dicit em apos. j. ad coꝛ. vij. q si ifidelis discedit discedat. nō em est seruituti subiectus frater aut soror in hmodi. et canō. dicit. q si iunx ifidelis n vult sine ontumelia sui creatoris cū altero stare tūc alter iugum nō debet ei cohabitare. ergo multo magis ꝓpter ifidelitatem tollit ius patrie potestatis in suos filios possunt ergo eoꝛ filij baptizari eis inuitis ꝓ. magis debꝛ homi subuenire circa periculum mortis eterne. qm circa periculum mortis tpalis. qꝛ si aliqs videt homiꝛ in periculo mortis tpalis. et ei nō ferret auxilium peccaret. cū ergo filij iudeoꝛ et alioꝛ ifideliū sint i periculo mortis eterne. si pentibus relinquūt qui eos i sua infidelitate informāt. videtur q sint eis auferendi et baptizandi et in fide instruendi ꝓ. filij seruoꝛ sunt serui et i potestate dnoꝛ. sꝛ iudei sunt serui regū et principū. ergo et filij eoꝛ. reges ergo et principes habent potestatē d filijs iudeoꝛ facere qd voluerint. nulla ergo erit iniuria si eos baptizarent inuitis pentibus.

ꝓ. quilibꝛ homo magis ē dei a quo habet animam qm patris carnalis a quo habꝛ corpus. nō ergo est iniustū si pueri iudeoꝛ carnalibus pentibus auferant et deo p baptismū ꝛsecrāt. ꝓ. baptismus efficacioꝛ est ad salutem q pdicacō. qꝛ p baptismū statim tollit peccati macula reatus pene et aperit ianua celi sed si periculū sequetur ex defectu pdicacōis imputat ei qui non pdicauit. vt habet ezechi. iij. et. xxxiij. de eo qui videt gladium venientem et non insonuerit tuba. g° multo magis si pueri iudeoꝛ damnent ꝓpter defectū baptismi. imputat ad peccatū eis qui potuerūt baptizare et nō baptizauerūt Sed ꝛtra est q nemini facienda est iniuria. fieret autem iudeis iniuria. si eoꝛ filij baptizarent eis inuitis qꝛ amitterent ius patrie potestatis in filios iam fideles. g° eis inuitis nō sunt baptizandi Rn° dd. q maxima habet autoritatē ecclesie ꝛsuetudo q semp est in omibus emulanda. qꝛ et ipa doctria katholicoꝛ doctoꝛ ab ecclesia autoritatē habet. vnde magis imitādū est autoritati ecclesie qm autoritati aug. vel hiero. vl cuiuscūq doctoris. B aūt ecclesie vsus nūq habuit q iudeoꝛ filij inuitis pentibus baptizarent qjuis fuerint retroactis tpibus multi katholici principes potētissimi vt ꝛstantinus. thoꝛ quibus familiares fuerunt sanctissimi episcopi vt siluester ꝛstantino et ambroꝛ the°. qui nullo modo ptermisissent ab eis impetrare. si h° esset ꝛsonū racōi. et ideo periculosum videt hanc assercōem de nouo inducere. vt pter ꝛsuetudinē in ecclesia hactenus obseruatā iudeoꝛū inuitis pentibus. filij baptizarēt. et huius racō est duplex. vna quidē ꝓpter periculū fidei. si em pueri nōdum vsum racōis habentes baptismū suscipent post modū cuꝛ ad pfectā etatem puenirent d facili possent a pentibus induci. vt relinqrent q ignorantes susceperūt qd vergeret in fidei detrimētū. alia vero racō est qꝛ repugnat iusticie naturali. filius em naturaliter est aliquid patris. et primo quidē a pentibus nō distinguit fm corpus qmdiu in matris vtero ꝛtinet. postmodū vero postq ab vtero egredit anteqm vsum liberi arbitrij habeat ꝛtinet sub pentum cura. sicut sub quoda spuali vtero. qmdiu em vsum racionis nō habet puer nō differt ab aīmali irracōnali. vn sicut bos vel equus est alicus vt vtatur eo cū voluerit fm ius ciuile sicut ꝓpo instrumēto. ita d iure naturali ē q filius anteqm habeat vsum racōis sit sub cura patris. vnde ꝛtra iusticiā naturalē essꝛ si puer anteqj habeat vsum racōnis a cura pentū subtrahat vel de eo aliquid ordinetur inuitis pentibus. postqj autem incipit habere vsum liberi arbitrij iam icipit esse suus. ⁊ potest quātū ad ea q sunt iuris diuini vel naturalis sibiipsi puidere et tūc

Articlus XI

est inducendi ad fidem nō coactione · sz
psuasione · et potest etiā multis pentib⁹
dsentire fidei et baptizari · nō aūt anteq̄
habeat vsum rōnis · vnde de pueris anti=
quorū patrū dicit q̄ saluati sunt in fide pa
rentū · p qd datur intelligi · q̄ ad pentes
ptinet puidere filijs d̄ sua salute pcipue
anteq̄ habeant vsum racōis Ad · j · ergo
dd · q̄ in vinculo matrimōiali vterq̄ diu=
gū habet vsum liberi arbitrij · et vterq̄ po
test multo altero fidei assentire · sed hoc
nō habet locū in puero antequā habeat
vsum rōnis · sed postq̄m habet vsum rōis
tūc tenet similitudo si auerti voluerit ·
Ad · ij · dd · q̄ a morte naturali nō est ali=
quis eripiend⁹ dtra ordinē iuris dūlis ·
puta si quis a suo iudice damnet ad mor=
tem naturalē · nullⁿ debet eū violenter e
ripe · vñ nc aliqs debz irrūpe ordinē iuris
naturalis quo filiⁿ est sub cura patris vt
eū liberet a piculo mortis eterne Ad · iij
dd · q̄ iudei sunt serui pricipū seruitute ci
uili · qui nō excludit ordinē iuris natural
vel diuini Ad · iiij · dd · q̄ homo ordina
tur ad deū p rōēz p quā eū dgn oscere po
test · vnde puer anteq̄ vsum rōnis habe=
at naturali ordine ordinat in deū p rōem
parentū · quorū cure naturaliter subiacet
et fm eorū dispositōem sunt circa ipm di=
uina agenda Ad · v · dd · q̄ piculū qd se
quit de pdicatōe omissa nō imminet nisi
eis quibus dmissum est officiū pdicandi
vnde in ezechi · pmittit speculatorēz dedi
de filijs israel · pnidere autē pueris infide
liū de sacramētis salutis ptinet ad paren
tes eorū · vnde eis imminet piculū si ꝓter
subtractionem sacramentorū eorū paruuli
detrimentum salutis patiant

Hinc dsiderādū est de here
si Circa quā q̄rūt · iiij · Pri
mo vtrū heresis sit infidelitatis
species Secundo de mate=
ria eius circa q̄m est Tercio
vtrū heretici sint tollerādi Quarto · vtrū
redeuntes sint recipiendi ·

D · j · sic pcedit · vt q̄ heresis nō sit i
fidelitatis species · infidelitas em
in intellectu est vt s dictū est · sed
heresis nō videt ad intellectū ptinere · sz
magis ad vim appetitiuā · dicit em hiero ·
et habet in decretis · xxiiij · q · iij · heresis
grece ab electiōe dicit · qz scz eā sibi vnus
quisq̄z eligat disciplinā quā putat esse me
liorē · electio autē est actⁿ appetitiue vtu
tis vt s dictū est · ergo heresis nō est infi
delitatis spēs ꝓ · viciū pcipue accipit spe
ciē a fine · vñ phs dicit in · v · ethi · q̄ ille qui
mechat vt furet magis est fur q̄ mechⁿ ·
sed finis heresis est dmodū tpale q maxīe
principatⁿ et gloria · qd ptinet ad vicium
supbie vel cupiditatis · dicit em aug⁹ · in
li° · de vtilitate credendi · q̄ heretic⁹ est ·
qui alicui⁹ tpalis dmodi et maxime glie
principatⁿ sui generis falsas ac nouas o=
piniones vel signit vel sequit · ergo here=
sis nō est species infidelitatis · sed magis
supbie ꝓ · infidelitas cū sit i intellectu
nō videt ad carnē ptinere · sed heresis pti
net ad opa carnis · dicit em apo⁹ · ad gal ·
v · manifesta sunt opa carnis q̄ sunt fozni
cacō immūdicia · et inter cetera postmod
subdit · dissensiones secte · q̄ sunt idem q̄
heresis · ergo heresis nō ē infidelitatis spe
cies Sz dtra est q̄ falsitas veritati op=
ponit sed heretic⁹ est qui falsas vl nouas
oppiniones vel signit vel sequit · ergo op
ponit veritati cui fides innititur ergo sub
infidelitate dtinet Rñ° dd · q̄ nomē he
resis sicut dictū est electionē imptat · ele
ctio autē vt s dictū ē · est eorū q̄ sunt ad fi
nem pstuposito fine · in credendis autem
volūtas assentit alicui vero tanq̄ ꝓpo bo=
no vt ex s dictis patet · vnde qd est pīci=
pale bonū habet racōem finis vltimi · que
autē secūdaria sunt habent rōem eorū que
sunt ad finē · qz vero q̄cunq̄z credit alicui⁹
dicto assentit ei tanq̄ pīcipale et quasi
finis in vnaq̄q̄z credulitate ille est cuius
dicto assentit · quasi autē secūdaria sunt
ea q̄ quis tenendo vult alicui assentire · sic
ergo qui recte fidem xpiana habet sua vo
lūtatem assentit xpo pīcipale videt esse
xps in his q̄ vere ad ei⁹ doctrinā ptinet ·
a rectitudīe ergo fidei xpiane dupliciter
quis potest deuiare · vno modo qz ipe xpo
nō vult assentire · et hoc habz quasi malā
volūtatem circa ipm finē · et hoc ptinz ad
speciē infidelitatis paganorū et iudeorū ·
alio modo p hoc qd intendit quidē xpo
assentire · sed deficit in eligendo ea quib⁹
xpo assenciat qz non eligit ea q̄ sunt vere a
xpo tradita · sed ea q̄ sibi ꝓpa mens sugge
rit et ideo heresis est infidelitatis species
ptinens ad eos qui fidē xpi pfitent · sed
ei⁹ dogmata corrūpunt Ad · j · ergo dd
q̄ hoc modo quo electio ptinet ad infide
litatem sicut et volūtas ad fidē vt s dictū
est Ad · ij · dd · q̄ vicia habent speciē ex
fine ptimo sed ex fine remoto habent ge
nus et causam · sicut cū aliquis mechat vt
furetur, ē ibi quidē species mechie ex pro
prio fine et obiecto · sed ex fine vltio ostē
dit q̄ mechia ex furtu oritur et sub eo cō
tinet · sicut effectⁿ sub causa · vel sicut spe=
cies sub genere · vt patet ex his q̄ supra d
actib⁹ dicta sunt in dmūi · vnde et similiter
in ꝓposito finis ptimi heresis est adherere
false sentencie ꝓpe · et ex hoc speciē habet